

“อรรถะประโยชน์”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ (เช้า)

พระพุทธเจ้าจะเป็นสัพพัญญูรู้แจ้งโลก ท่านรู้ทั้ง ๓ ไตรโลกชาติ กามโลก รูปโลก อรูปโลก ท่านรู้หมด แล้วท่านยังรู้ถึงเหตุแห่งความเจริญและเหตุแห่งความเสื่อม แล้วท่านยังหนีออกไปจากโลกนั้นอีก ท่านรู้ถึงพระนิพพาน เพราะฉะนั้นพระทัยของพระองค์นั้นบริสุทธิ์เต็มส่วน ไม่มีโมหะอะไรจะปกปิดได้ มีแต่พระปัญญาธิคุณล้วนๆ พระเมตตากรุณาธิคุณล้วนๆ พระบริสุทธิ์คุณนั้นเต็มเปี่ยม พระองค์ไม่ติดยึดในสิ่งใด เหตุนี้ปัจฉิมโอวาทพระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ “สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา เธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด” ครูบาอาจารย์จึงมาขยายความอีก ความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมคือประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน คำว่าประโยชน์ตนประโยชน์ท่านนั้น คำว่าประโยชน์อรรถะนั้นมีอยู่ ๓ ประโยชน์ในภพปัจจุบันนี้คือปัจจุบัน ประโยชน์ในสัมปรายภพคือภพหน้า เมื่อกายนี้แตกดับไป ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน เหตุนี้ประโยชน์นั้นมีอยู่ ๓ ส่วน ประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในเบื้องหน้า และประโยชน์อย่างยิ่งก็คือพระนิพพาน ถ้าจะพูดอีกนัยหนึ่ง ประโยชน์นั้นมีแค่ ๒ ประโยชน์ในโลกทั้ง ๓ นั่นเอง ประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน อันนี้อีกอย่างหนึ่ง ที่นี้ถ้าเรามาดูอีก มรรคมงคล ๘ พระผู้มีพระภาคเจ้าแสดงไว้ ทางเดินที่จะไปถึงซึ่งความพ้นทุกข์ทั้งปวง ขึ้นต้นด้วยสัมมาทิฏฐิคือความเห็นชอบ เมื่อเห็นชอบก็มีความคำริชอบ คือสัมมาสังกัปปะ คำริชอบก็คือคิดชอบนั่นเอง เมื่อคำริชอบจึงมีสัมมาวาจา พูดชอบ มีสัมมากัมมันตะ การงานชอบ สัมมาอาชีวะ อาชีพชอบ สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะเป็นกายกรรม สัมมาวาจาเป็นวจีกรรม สัมมาทิฏฐิสัมมาสังกัปปะเป็นมโนกรรม กายกรรมวจีกรรมนั้นมาจากมโนกรรม ที่นี้ถ้าเรามาดูอีก ในสัมมาวาจานั้นจะชัดแจ้ง ถ้าเราไปดูสัมมาทิฏฐิสัมมาสังกัปปะ อาจจะยังมัวอยู่ เพราะมันเป็นของที่ละเอียดมาก ความเห็นชอบความคำริชอบนี้ละเอียดมาก เพราะเป็นตัวปัญญาที่บริสุทธิ์เต็มส่วน จึงจะมีความเห็นชอบคำริชอบทุกแง่ทุกมุมได้ บางอย่างสาวกก็ไม่เห็นที่ละเอียดอ่อน เพราะมันเป็นภูมิของพระศาสดา เป็นสัพพัญญุตญาณ ที่นี้เรามาดูสัมมาวาจา สัมมาวาจานั้นพูดคำสัตย์คำจริง พูดคำที่เป็นสังขธรรมคือความจริง ไม่พูด

เท็จ ไม่พูดโกหกหลอกลวงกัน พูดคำปียวจาอ่อนหวาน ไม่พูดคำหยาบที่เป็นโทษะ
นั่นเอง ไม่พูดด้วยโทษะ เป็นโทษาคตินั่นเอง ถ้าพูดด้วยโทษะก็เป็นโทษาคติ ที่นี้พูด
ข้อที่ ๓ พูดคำสมานฉันท์ ไม่พูดต่อเสียดให้เกิดการแตกแยกแตกร้าง ขาดความสามัคคี
ในหมู่ชนหมู่คณะนั่นเอง คำว่าพูดสมานฉันท์นั้น อันนี้มันจะเกี่ยวกับทฤษฎีคือความเห็น
ถ้าเราพิจารณา ดูพูดคำสมานฉันท์ไม่พูดต่อเสียดให้แตกแยก อันนี้เกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีคือ
ความเห็น อันนี้จะละเอียดขึ้นไปอีก ละเอียดขึ้นไปอีก ไม่พูดเท็จพูดคำสัตย์คำจริงนี้มุ่ง
ตรงต่อความจริง ไม่พูดคำหยาบด้วยโทษะนี้ละอคติ โทษาคตินั่นเอง อันนี้ยังหยาบ พูด
สมานฉันท์ไม่พูดต่อเสียดนี้ละเอียดขึ้นไป เพราะเนื่องจากทฤษฎีคือความเห็น โลกนี้คิด
ยึดในความเห็น สิ่งใดเห็นว่าดีก็ยินดีไป สิ่งใดเห็นว่าไม่ดีก็ยินร้ายไป สิ่งใดเห็นว่าดี
ยินดีไป ก็อยากจะไขว่คว้าเข้ามาเป็นของกูตัวกู สิ่งใดเห็นว่าไม่ดี ก็อยากผลักไสทำลาย
เพื่อของกูตัวกู นี่ตัวนี้จึงละเอียดเนื่องจากตัวทฤษฎีคือความเห็น ไม่เห็นว่าความเห็น
นั้นนะ แม้แต่ทฤษฎีความเห็น จะเห็นเรื่องอะไรในโลกก็เป็นเรื่องของโลกหมด โดย
ธรรมชาติแล้วผู้เห็นโลกรู้แจ้งโลก ย่อมเห็นโลกนั้นเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เป็นไปตามเหตุตาม
ปัจจัยของโลกเขา ทุกอย่างมีเหตุเป็นแดนเกิด ดับไปตามเหตุที่ดับไป ไม่มีอะไรเป็น
ของเราเป็นเราเป็นตัวตนของเรา ถ้าเห็นแจ้งชัดดังนี้ ทฤษฎีความเห็นตัวนี้ก็ไม่ใช่ของเรา
อีกละ เมื่อไม่ใช่ของเราไม่ใช่เราไม่ใช่ตัวตนของเรา การพูดการกระทำก็เพื่ออะไร ก็
เพื่อประโยชน์นั่นเอง ไม่ใช่เพื่อดี ไม่ใช่เพื่อไม่ดี ไม่ใช่เพื่อของกูตัวกูนั่นเอง จึงทำเพื่อ
ประโยชน์ ทั้งประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน จึงเป็นไปเพื่อความสมานฉันท์นั่นเอง เป็น
สัมมาทฤษฎีนั่นเอง คือความเห็นชอบ มุ่งตรงต่อประโยชน์ ผู้ใดเห็นประโยชน์มุ่งตรงต่อ
ประโยชน์ผู้นั้นมีปัญญา สามารถเข้าใจรอบรู้ แม้แต่เหตุผลข้างนอกรอบรู้เหตุผลในใจ
รอบรู้ถึงขั้น ๕ รอบรู้ถึงทฤษฎีหมด จึงไม่หลง เมื่อไม่หลงในสิ่งเหล่านี้ จึงมุ่งทำ
ประโยชน์ ละสิ่งที่เป็นโทษที่ไม่เป็นแก่นสารจึงเกิดสมานฉันท์ อันนี้จึงเนื่องจาก
สัมมาวาจาข้อสุดท้าย พูดที่เป็นประโยชน์ไม่พูดเพื่อเจ้อ อันนี้ละเอียดเข้าไปอีก เมื่อ
ทฤษฎีความเห็นไม่ครอบงำแล้ว ปัญญาย่อมฉายแสงสว่างไสวสามารถเห็นประโยชน์ ทั้ง
ประโยชน์ปัจจุบันประโยชน์เบื้องหน้าประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน สิ่งใดพูด
ออกไปไม่มีประโยชน์ไม่พูด สิ่งใดพูดไปเกิดประโยชน์พูด ทำเพื่อประโยชน์อย่างเดียว
พูดเพื่อประโยชน์อย่างเดียว ผู้ที่จะพูดถึงประโยชน์ได้นั้นทำเพื่อประโยชน์ได้นั้น ต้องมี
สติปัญญามีสมาธิตั้งมั่นรอบคอบในกิจการทั้งปวง จึงจะสามารถทำประโยชน์ได้สูงสุด

ตามเหตุตามปัจจัยของสภาวะธรรมหรือสิ่งที่มาเกี่ยวข้องนั้น เหตุนั้นในตำราท่านจึงกล่าวไว้ การไม่พูดเพื่อเจือเป็นภูมิของพระอรหันต์ อรหัตตมรรคละได้ เพราะอะไรจึงพูดเช่นนั้น เพราะผู้ที่เห็นประโยชน์ได้เต็มส่วนนั้น คือผู้ที่ไม่หลง ผู้ยังมีความหลงอยู่ ยังมีความเห็นผิดอยู่ ความเห็นผิดและความหลงนั้นละ จึงทำให้คิดผิดพูดผิดทำผิด แม้แต่น้อยนิด ความผิดที่น้อยนิดนั้นจึงขาดประโยชน์เต็มส่วนตรงนั้นนั่นเอง การพูดต่อเสียดพูดคำหยาบเป็นภูมิของพระอนาคามีที่จะละได้ เพราะท่านได้เห็นถึงความไม่มีแก่นสารของรูปนี้ เมื่อรูปนี้ไม่มีแก่นสาร ไม่มีความเป็นของเรา จึงสาวเข้าไปถึงตัวสัญญาสังขารนั่นเอง เห็นถึงตัวสัญญาสังขารนั่นเอง ตัวทัญญูนั่นเอง ที่จะหมายออกไป ตัวสัญญาหมายออกไป ตัวทัญญูคือความเห็นออกไป จึงเห็นนะ ที่ต่างกันออกไปก็ เพราะตัวทัญญูนั่นเอง เมื่อเห็นแล้วก็ย้อนกลับมาต้นของมัน ทัญญูเอยสัญญาเอยเกิดขึ้น แล้วก็ดับไป เหมือนกันทุกทัญญูทุกความเห็น ไม่มีอะไรเป็นของเรา จึงไม่มีจิตที่จะเป็นโทษะ ไม่มีโทษาคติ จึงไม่มีสิ่งที่จะทำไปเพื่อความแตกแยก เพราะมันไม่มีประโยชน์ มันเป็นอกติเป็นความหลงนั่นเอง เหตุนั้นภูมิพระอนาคามีท่านจึงกล่าวไว้ ละคำหยาบและต่อเสียด ภูมิพระโสดาขนั้นละคำว่าไม่พูดเท็จ พูดคำสัตย์คำจริงนั่นเอง เหตุนั้นสิ่งใดแม้แต่เป็นความจริงโดยสมมติ ไม่มีประโยชน์ พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ไม่ตรัส สิ่งใดแม้เป็นความจริงโดยสมมติไม่มีประโยชน์ มีแต่จะก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ไม่ตรัส เพราะตรัสออกไปก็เท่ากับเพื่อเจือนั่นเอง พูดโดยกล่าวเปล่าประโยชน์ พูดโดยเปล่าประโยชน์นั่นเอง เหตุนั้นสิ่งใดจริงโดยสมมติ แต่มันยังมีความจริงอีกด้านหนึ่งคือจริงโดยปรมาต คือพระนิพพานซึ่งเหนือสมมตินั้นออกไปอีก เขาไม่ได้คิดไม่ได้ข้องในสมมติ จะเอาสมมติไปครอบ ครอบอย่างไรมันก็ครอบไม่ได้ ก็เขาไม่คิดไม่ข้อง โลกนี้เป็นโลกแห่งสมมติคิดในสมมติ เมื่อเราไม่ใช่สติใช้ปัญญาวิจยให้ชัดเจน ย่อมหลงอยู่ในสมมติหลงอยู่ในทัญญูตามที่โลกกระทำอยู่ จึงก่อเกิดการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เป็นกรรมหมุนเวียนเป็นวัฏจักร ไม่สามารถพ้นจากวัฏสงสารได้ เพราะความไม่แยกคายไม่ฉลาดในจิตนั่นเอง ไม่เห็นถึงคุณไม่เห็นถึงโทษ ไม่เห็นถึงประโยชน์ทั้ง ๓ ที่กล่าวมาในเบื้องต้น เหตุนั้นชาวพุทธทั้งหลายเกิดมาในข่ายพระศาสนาของพระศาสดา ซึ่งเป็นสัพพัญญูรู้แจ้งโลก เป็นผู้มีความฉลาด นำเสียดคายไม่เดินตามรอยเบื้องยุคลบาทพระศาสดา ไม่เจริญพระปัญญาธิคุณเดินตามรอยพระศาสดา ศาสนธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าท่านทอดทางเดินให้เสร็จ ด้วยพระปัญญาธิคุณเต็ม

เปี่ยม ในอรรถธรรมที่พระองค์แสดงมาบริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง ชาวพุทธทั้งหลายทั้ง
สภาระก่นสารแห่งธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้แสดงไว้ การแนะนำธรรมะวันนี้ ก็เพื่อ
ชี้เตือนสติเราเหล่าพุทธบริษัท ให้มุ่งต่อประโยชน์นั่นเอง ให้เจริญสติปัญญาให้ถึง
พร้อม เมื่อสติปัญญาถึงพร้อมความไม่ประมาทก็ถึงพร้อมนั่นเอง จึงสมดังพุทธภาษิตที่
เป็นปัจฉิมโอวาท ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เตือนเหล่าพุทธบริษัทเป็นครั้งสุดท้าย
“สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา ทุกสังขารย่อมเสื่อมไป ไม่มีอะไรจริง
ยั่งยืน จะไปเอาอะไรเป็นแก่นสารจากสังขารที่เสื่อมสิ้นไปไม่มี เธอทั้งหลายจงยังความ
ไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด” เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ต้องใช้สังขารนั้นให้เกิดประโยชน์นั่นเอง
ทั้งประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน ประโยชน์ปัจจุบันประโยชน์เบื้องหน้า และประโยชน์
อย่างยิ่งคือพระนิพพาน ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิดนั่นเอง การแนะนำก็ขอ
ยุติแต่เพียงเท่านี้.